

1951
30.11.2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye'de yoğun olarak hak ihlaline uğrayan gruplardan biri de engellilerdir. Engellilerin günlük hayat içerisinde karşı karşıya kaldıkları sorunların, ayrımcı politikaların ve yasalar ile güvence altına alındığı belirtilse de erişemedikleri ve kullanamadıkları haklarının gündeme taşınması amacıyla Anayasanın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ederiz.

Erol DORA

Mardin Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye’de, en son 2002 yılında Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarına göre nüfusun %12.29’u engellidir. Bu orana göre, Türkiye’de yaklaşık 8.500.000 kişi engelli olarak yaşamını sürdürmektedir ve günümüzde bu sayı 10.000.000 kişiye yaklaşmıştır. Engelliler, nüfusun bu kadar büyük bir kısmını kapsamalarına rağmen devlet tarafından yapılan çalışmalar oldukça yetersiz kalmakta, toplumsal hayatta ciddi problemler ile karşı karşıya kalmaktadırlar.

Türkiye 2008 yılında Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi’ni imzalamıştır. Sözleşme, engellilerin bütün dünyada temel hak ve özgürlüklere eşit erişim olanaklarından yoksun olmaları gerçeğinden yola çıkmakta ve engelliliğe dayalı her türlü ayrımcılığın önlenmesini ve engellilerin insan haklarını güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Türkiye mevzuatında ise ayrımcılık karşıtı düzenlemeler, çoğunlukla genel eşitlik düzenlemeleri olmaktan öteye geçmemektedir. Son on yıl içinde çeşitli kanunlara eklenen ayrımcılık karşıtı hükümler ise, tüm ayrımcılık temellerine vurgu yapılmaması, ayrımcılık tanımlarına yer verilmemesi, ispat yükünün yer değiştirmesi ilkesine uyulmaması, yaptırımların yeterli olmaması ve bağımsız izleme mekanizmalarının oluşturulmaması nedeniyle ayrımcılığı ortadan kaldırmaktan uzaktır.

Türkiye’de engellilere karşı olan hak ihlalleri yaşam hakkından erişebilirlik sorununa kadar geniş bir alanı kapsamaktadır. Bunun içerisinde ayrımcılığa, şiddete maruz kalmak, nefret söylemine tabi tutulmak, aşağılanmak, acıyarak sürekli yardıma muhtaç konumda değerlendirilmek vs. bulunmaktadır. En yaygın sorunlardan biri kamusal alanlar ve hizmetlere erişebilirlik noktasındadır. Buna en yakın örnek Taksim’in yayalaştırılması için başlatılan çalışmalar nedeniyle Taksim Meydanı’na çıkan engelli asansörü süresiz olarak kapatılmıştır. Eşit Haklar İçin İzleme Derneği’nin 2011 yılında ‘Türkiye’de Engellilere Yönelik Ayrımcılık ve Hak İhlalleri İzleme Raporu’nda engellilerin maruz kaldığı ihlaller istatistikler şeklinde verilmiştir. Rapor içerisinde Prof. Dr. Esra Burcu tarafından yapılan “Türkiye’deki Engelli Bireylere İlişkin Kültürel Tanımlamalar: Ankara Örneği” araştırmasının sonuçlarına yer verilmiştir. Katılımcılara “toplumdaki engelli bireyler hakkında ne düşünüyorsunuz/ onları birey olarak nasıl tanımlıyorsunuz?” açık uçlu sorusuna katılımcıların %39.4’ü “Acınacak haldedirler, devamlı ilgi ve yardıma ihtiyaçları vardır” şeklinde cevap vermiştir. Engellilerin yaşadıkları başlı başına büyük bir sorunken; engelli nüfus içerisinde yer alan engelli kadınlar ve engelli çocuklar daha yoğun hak ihlalleri ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Engelli nüfusunun iş gücüne katılım oranı sadece yüzde 22 iken kadın engellilerin katılım oranı yüzde 7’lere kadar düşmektedir. Sermaye engelli emeğini ya dışarıda tutmakta ya da olabilecek en güvencesiz, en esnek çalışma koşullarında çalıştırmak istemektedir. Devlet de sermaye mantığıyla hareket etmekte, istihdama dair kendi koyduğu yasalara dahi uymamaktadır.

Öncelikli olarak bahsedilen tüm bu sorunların detaylı olarak incelenip giderilmesi gerekmektedir. Ayrıca engelli bireylerin toplum içerisinde ‘dezavantajlı’ konumunu sonlandıracak çalışmalar yapılmalı, hakları anayasal güvence altına alınmalı ve pratikte de engelli bireyler bu hakları kullanabilmelidirler. Tüm bu sorunlar ve çözüm yolları düşünülerek gerekli araştırmaların yapılması amacıyla Anayasanın 98’inci, İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ederiz.

1. Pervin BULDAN
BDP İğdır Milletvekili

2. İdris BALUKEN
BDP Bingöl Milletvekili

3. Sırrı SAKIK
BDP Muş Milletvekili

4. Murat BOZLAK
BDP Adana Milletvekili

5. Halil AKSOY
BDP Ağrı Milletvekili

6. Ayla AKAT ATA
BDP Batman Milletvekili

7. Hasip KAPLAN
BDP Şırnak Milletvekili

8. Hüsamet ZENDERLİOĞLU
BDP Bitlis Milletvekili

9. Emine AYNA
BDP Diyarbakır Milletvekili

10. Nursel AYDOĞAN
BDP Diyarbakır Milletvekili

11. Altan TAN
BDP Diyarbakır Milletvekili

12. Adil KURT
BDP Hakkari milletvekili

13. Esat CANAN
BDP Hakkari milletvekili

14. Sırrı Süreyya ÖNDER
BDP İstanbul Milletvekili

15. Sebahat TUNCEL

16. Mülkiye BİRTANE
BDP Kars milletvekili

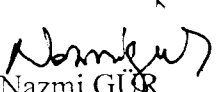
18. Ertuğrul KÜRKÇÜ
BDP Mersin Milletvekili

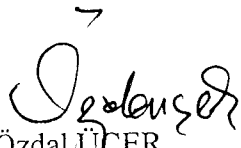
19. Demir ÇELİK
BDP Muş Milletvekili

20. İbrahim BİNİCİ
BDP Şanlıurfa Milletvekili

21. Nazmi GÜR
BDP Van Milletvekili

22. Özdal ÜÇER
BDP Van Milletvekili